

עפ"ת 19576/04/21 - סלים עסלי נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ת 19576-04-21 עסלי נ' מדינת ישראל

בפני	כבוד השופט עמית יורם צלקובניק
המערער	סלים עסלי
נגד	
המשיבה	מדינת ישראל

פסק דין

המערער הורשע, על פי הודאתו, בבית משפט לתעבורה מחוז מרכז בתיק תד 10896-01-19, בעבירות של **הפקרה לאחר פגיעה בה נפגע אדם**, לפי סעיף 64א(א) לפקודת התעבורה התשכ"א-1961, (להלן- פקודת התעבורה) ו- **נהיגה רשלנית אשר גרמה לתאונת דרכים בה נחבל אדם**, לפי ס' 62(2) ו- 38(2) לפקודת התעבורה.

על פי עובדות כתב האישום שהוגש ביום 27.1.2019, ותוקן ביום 8.12.2019, עולה, כי ביום **6.7.16**, בשעת צהרים, המערער נהג ברכב פרטי מסוג סובארו בכביש 55 לכיוון מזרח; הכביש הינו בין עירוני, דו נתיבי, עם נתיב נסיעה אחד לכל כיוון, ובין הנתיבים קו הפרדה כפול. בכביש מותרת נסיעה במהירות של עד 80 קמ"ש.

באותה עת החל להיווצר "פקק" בכיוון נסיעתו של המערער, שבגינו נאלצו נהגים בשני כלי רכב - מיצובישי ושבולט - שנסעו לפני המערער, לעצור את רכביהם; חרף הפקקשנוצר, המערער לא האט את מהירות נסיעתו ולא בלם את רכבו, ובשל כך פגע בעוצמה עם החזית הימנית של רכבו בצדו האחורי של רכב השבולט בו נהגה הגב' רחל עליה, שהיתה אותה עת בשבוע ה- 27 להריונה, ומעוצמת הפגיעה נדחף רכבה של רחל לפניו, ופגע בשבולט בו נהג מר עמיחי יפרח. המערער יצא מרכבו והלך לכיוון רכב השבולט, והבחין ברחל משוחחת בטלפון, ובעמיחי שעמד בסמוך אליה על מנת לבחון את מצבה הרפואי. אותה עת נשא עמיחי בחגורת מכנסיו אקדח אותו החזיק ברישיון.

בשלב זה חזר המערער לרכבו ועזב את המקום בנסיעה כשהוא עובר לנתיב הנסיעה הנגדי, וברח לכיוון העיר שכם. לאחר האירוע הגיע הנאשם לקלקיליה ברש"פ, ומסר דיווח שקרי כי רכבו נגנב בזמן שקדם למעורבותו בתאונה.

כתוצאה מהתאונה פונתה רחל, הנהגת המעורבת, לבית החולים "מאיר" כשהיא סובלת מבחילות, הקאות וכאבים בגפיים העליונות ובבטן. בנוסף נגרמו נזקים לכלי הרכב המעורבים, שאף הביאו להחלטה בדבר איסור שימוש ברכבי השבולט והסובארו.

למערער יוחסה תחילה, בנוסף לעבירה של נהיגה רשלנית, עבירה של הפקרה לאחר פגיעה לפי סעיף 64א(א)(ב) לפקודת התעבורה, תשכ"א-1961 אולם במסגרת הסדר טיעון, תוקן האישום באופן שיוחסה למערער עבירה לפי סעיף

64(א)(א) לפקודה, וצוין, בנוסף, כי עמיחי נשא אקדח. המערער הודה בגדרי כתב האישום, בכך שלא עצר במקום התאונה או קרוב לה ככל הניתן כדי לעמוד על תוצאות התאונה ולא הזעיק עזרה, על אף שהיה מעורב בתאונה בה נפגעה הנהגת המעורבת.

יש לציין, כי המערער חזר והשמיע בהליך בבית משפט קמא טענות שונות בקשר לנסיבות עזיבתו את מקום התאונה. כך טען באמצעות בא כוחו, כי הנפגעת נראתה לו בריאה, וכי "נבהל וברח" בשל נוכחותם של **"אנשים עם נשק"**, וכי היה מדובר בתקופה רגישה על רקע בטחוני באיזור איו"ש (דין מיום 30.5.19); עוד נטען כי הנפגעת קיבלה טיפול מאנשים שהיו במקום. המערער עצמו אישר בנוסף, בפנייתו לבית המשפט קודם גזירת העונש, כי לרכב לא היה **"טסט וביטוח"**. המערער טען בנוסף בפני שירות המבחן (תסקיר מיום 14.9.20), כי ניסה להאט ולבלום את רכבו, פגע פגיעה קלה ברכבה של נפגעת התאונה, וכי חש "איום לחייו", נוכח התגודדות אנשים סביבו. עוד טען כי הוגשה תלונה נגדו **"מתוך רצון לרווח כספי"**, וכי לא דיווח על גניבת רכבו.

בגזר הדין שניתן ביום 17.3.19 (על ידי כב' השופט ט' פרי) הוטלו על המערער 9 חודשי מאסר לריצוי בפועל ו- 9 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים; בנוסף הוטלה פסילת רישיון נהיגה למשך 5 שנים, בניכוי 60 ימי פסילה מנהלית וכן פסילת רישיון נהיגה מותנית. בית המשפט הטיל על המערער פיצוי לנפגעת התאונה בסך של 20,000 ₪.

יש לציין כי המערער נמצא כשיר לנשיאת עבודות שירות, על פי חוות דעת הממונה מיום 17.3.21 אולם בית המשפט לא מצא מקום להשית מאסר בדרך של עבודות שירות.

הערעור מופנה כלפי חומרת העונש; המערער ביקש בנוסף, להורות על ביטול הפיצוי שנפסק, ואולם בשל אי צירופה של נפגעת התאונה כמשיבה לערעור, לא עמד עוד ב"כ המערער על הערעור לעניין הפיצוי.

בתסקיר מיום 14.9.20 שהוצג בבית משפט קמא, תוארו נסיבותיו האישיות והמשפחתיות המורכבות של המערער, יליד שנת 1993, בעיקר על רקע תפקודו ומחלת נפש של האב. צוין, כי המערער מוכר לשירות מבחן על רקע ביצוע עבירת אלימות ועבירות תעבורה שנדונו בבתי משפט לתעבורה, וכי ריצה עונש מאסר לתקופה של 5 חודשים בגין נהיגה בזמן פסילה ואי ציות לאות של שוטר במדים. עוד צוין כי עבר עבירה של נהיגה בזמן פסילה לאחר שחרור ממאסר. שירות המבחן עמד על כך כי בעבר נטה המערער לטשטש חומרת מעשיו והתקשה להתבונן בדפוסי התנהגות מכשילים, וכי קיים סיכוי גבוה להישנות עבירות דומות בעתיד.

שירות המבחן מתרשם כי גם כיום נוטה המערער **"לטשטש חומרת מעשיו ולבחון התנהלותו הבעייתית"**, וכי הוא בעל נטייה לאימפולסיביות ועלול להגיב בתוקפנות. המערער קיבל **"אחריות חלקית"** על ביצוע העבירות נשוא הערעור. המערער צוין בפני שירות המבחן כי השתמש בעבר בקנבס, נייס גיא וחשיש, וחבר לחברה שולית, אולם חדל מכך. בדיקות שתן שמסר נמצאו נקיות. עוד צוין כי קיבל טיפול פסיכיאטרי באופן זמני.

מתסקיר משלים מיום 4.2.21, עולה כי המערער היה בעבר במעקב פסיכיאטרי אולם לא עלתה התרשמות מקיום מצב פסיכוטי, ומסיכום ביקור מיום 13.12.21 לא עלו המלצות טיפוליות, ולא ניתנה אבחנה פסיכיאטרית מוגדרת. המערער

חזר וטען כי אינו רואה עצמו אחראי לפגיעה בתאונה, וכי הוא מעוניין לחזור לעבודתו כאינסטלטור, בה הוא מפקח על צוות עובדים, וכי הוא עושה מאמץ לקדם עצמו בתחום התעסוקתי והאישי. המערער שלל נזקקות טיפולית העלולה, לגבי דיודו, לפגוע בשגרת חייו.

שירות המבחן מתרשם כי המערער מצמצם מהתנהלותו הבעייתית, וכי קיימת "בעייתיות הקשורה למעורבות פלילית ולשמירה (על) חוקי התעבורה", אם כי קיימת אפשרות שרמת הסיכון להישנות עבירות פחתה. שירות המבחן מציין כי שקל לבוא בהמלצה שיקומית בפיקוח שירות המבחן, אולם "נוכח עמדותיו הנוקשות והמבוצרות" (של המערער) השוללות המשך מעורבות שירותיו בעניינו כגורם שיקומי וסמכותי, לא ניתן לבוא בהמלצה שיקומית. עוד סבור שירות המבחן, כי "ייתכן וענישה מוחשית תחדד עבורו חומרת התנהגותו והמחירים שעליו לשאת בשל התנהגותו העבריינית."

בית המשפט קמא עמד בגזר דינו על דבריה של הנהגת המעורבת, שציינה כי רכבו של המערער פגע בה מאחור במהירות גבוהה, והרכב ניזוק בצורה קשה, עד כדי השבתתו על ידי חברת הביטוח. באשר למצבה ציינה הנהגת כי נוכח הפגיעה בתאונה, נאלצה להישאר בשמירת הריון למניעת סיכון, וכי ניזוקה בתחומים שונים נוספים, משפחתיים וכלכליים, עקב השלכות התאונה.

באשר למתחם העונש ההולם, צוין בגזר הדין כי עבירת ההפקרה אחרי פגיעה היא מן החמורות בעבירות התעבורה, וכי הערכים המוגנים שנפגעו הינם בטחון הציבור ושלומם, עזרה הדדית, סולידריות חברתית שלטון החוק והסדר הציבורי. בית המשפט עמד על כך כי בצד המטרה המרכזית של הושטת עזרה לנפגע, יש צורך למנוע התחמקות של הנהג הפוגע מאחריות לתאונה, והקלה על אכיפת החוק לצורך בירור נסיבות העבירה. בית המשפט דחה טענת ב"כ המערער כי נוכח הנחיות פרקליט המדינה (2.27 - **מדיניות התביעה בהעמדה לדין וענישה בעבירה של הפקרה לאחר פגיעה**), לא היה מקום לייחס למערער עבירה של הפקרה לאחר פגיעה. צוין כי המערער ביקש להסתיר את מעורבותו בתאונה תוך מסירת דיווח כוזב, וכי גם אם חש מאוים, או נתקף בהתקף חרדה כפי שנטען, היה יכול לפחות להתקשר למשטרה ולהמתין במקום ברכבו, אולם הוא העדיף לברוח לשטחי רש"פ, שם דיווח על גניבת הרכב. בעניין זה אף נמתחה ביקורת על כך שהמערער לא עמד לדין בגין של עבירות פליליות הקשורות בשיבוש ראיות.

בית המשפט קמא ציין בנוסף, כי המאשימה צירפה פסיקה המצביעה על מתחם ענישה הנע בין 6 חודשי מאסר בפועל ועד 24 חודשי מאסר בפועל, ועתרה להטלת עונש מאסר בפועל לתקופה של שנה, מאסר על תנאי, פסילה ופיצוי משמעותי לנפגעת העבירה. יש להדגיש כי ב"כ המערער טען מנגד, כי בנסיבות העבירה מתחם העונש, הינו בין **מאסר על תנאי עד שנת מאסר בפועל** (פסקה 32 לגז"ד).

בית המשפט קמא קבע כי לאחר בחינת הפסיקה הנוהגת מתחם העונש ההולם נע בין מאסר בפועל למשך מספר חודשים, אשר ניתן לשאתו בדרך של עבודות שירות, ועד מאסר בפועל למשך 18 חודשים וזאת בנוסף לפסילת רישיון נהיגה בין 3 שנים ועד 7 שנים.

בקביעת העונש נקבע כי למערער רקע נפשי אולם הוא אינו נוטל טיפול תרופתי, ואינו מצוי במעקב פסיכיאטרי.

המערער נעדר עבר פלילי, אולם לחובתו עומד עברו התעבורתי, הכולל עבירות חמורות של נהיגה בזמן פסילה, אי ציות לאור אדום ברמזור, אי ציות להוראות שוטר ועבירות נוספות, שנעברו ביום 16.8.16, לאחר ביצוע העבירות בתיק דנא, בעת שהמערער נשא פסילה מנהלית בת 60 ימים. המערער נדון בגין עבירות אלה ל- 5 חדשי מאסר בפועל ופסילה בת 24 חדשים. ביום 22.10.19 נדון המערער פעם נוספת, בגין עבירה של נהיגה בזמן פסילה והוטלו עליו 11 חדשי מאסר ופסילה למשך 36 חדשים.

באשר לחלוק הזמן מאז התאונה ועד הגשת כתב האישום - כשנתיים וחצי - נקבע כי אין בנסיבה זו כדי למנוע הטלת מאסר בפועל, נוכח חומרת המעשים, ואף צוין כי התסקיר "**שאינו חיובי בלשון המעטה**", ממליץ על ענישה. עם זאת מצוין בית משפט כי יתחשב בחלוק הזמן, בהודאת המערער ובנטילת האחריות "גם אם באופן חלקי", במסגרת השיקולים לאי מיצוי העונש.

בערעורו חוזר ב"כ המערער על עיקר הטענות שעלו בבית משפט קמא. נטען כי בית משפט קמא החמיר יתר על המידה בעונש בהתחשב בנסיבות התאונה ובתוצאותיה; בית המשפט התעלם מכך שהמערער ירד מהרכב ועזב את המקום רק לאחר שראה שהנפגעת משוחחת בטלפון הנייד שלה, ונמצאת ליד אנשים אחרים, שאחד מהם נשא נשק, וזאת ליד יישובים באיזור איו"ש, בתקופה ביטחונית מתוחה. בעניין זה מפנה ב"כ המערער להודעתו של המערער במשטרה מיום 12.7.2016 בה טען כי פחד שיפגעו בו בשל היותו ערבי, וכי עניינו של המערער עומד "בקרב הסייג לאחריות פלילית" על פי סעיף 40ט לחוק העונשין, תשל"ז-1977, במובנו של הסייג בשל צורך, לפי סעיף 34יא לחוק העונשין. עוד נטען כי לנהגת המעורבת לא נגרמו חבלות, והיא הועברה לבדיקה והשגחה בלבד, ובית משפט קמא נתן פרשנות שגויה להנחיית פרקליט המדינה 2.27.

בא כוח המערער סבור בנוסף, כי ניתן משקל מחמיר מידי לעבירות שבוצעו על ידי המערער לאחר אירוע התאונה.

נטען בנוסף, כי שליחת המערער לבית הסוהר בחלוף 5 שנים מאירוע התאונה, עלולה לפגוע במצבו הנפשי הרעוע ממילא של המערער, ויש ליתן ביטוי מקל גם לכך שכתב האישום הוגש בשיהוי ניכר. המערער עבר בינתיים כברת דרך בשיקום עצמי, הוא נקי מסמים ומאוזן נפשית.

עוד טען ב"כ המערער כי הפסיקה שצוינה בגזר הדין אינה תואמת את נסיבות העבירה, שכן לנהגת המעורבת לא נגרמו חבלות, וכי גם במקרים חמורים יותר לא נפסק "העונש החריג" כפי שנגזר על המערער. בעניין זה הוצגה על ידי ב"כ המערער שורה של פסקי דין, ונטען כי "רמת הענישה אומנם מגוונת", אולם מדובר במתחם עונש שבין מאסר מותנה לבין מספר חודשים מועט שניתן לרצותו גם בעבירות שירות. עוד סבור הסניגור כי בית משפט קמא החמיר מאד עם המערער בהיקפו של עונש הפסילה, ובשיעור הפיצוי.

ב"כ המשיבה טוענת מנגד, כי אין להתערב בעונשו שנפסק, התואם את נסיבות העבירה גם בשים לב לפגיעה בנפגעת העבירה כעולה מכתב האישום ומהצהרת הנפגעת שהוגשה לבית משפט קמא, ולנוכח נסיבות הימלטותו של המערער ממקום העבירה. עוד מצביעה ב"כ המשיבה על עברו השלילי של המערער, ועל כך שלא קיימת כל אינדיקציה כי הוא סובל כיום ממצב נפשי בעייתי.

המערער הודה בביצועה של עבירת הפקרה לאחר פגיעה לפי סעיף 64א. (א) לפקודת התעבורה, שלשונה-

"נוהג רכב המעורב בתאונה שבה נפגע אדם, אשר היה עליו לדעת כי בתאונה נפגע אדם או עשוי היה להיפגע אדם, ולא עצר במקום התאונה, או קרוב לו ככל האפשר, כדי לעמוד על תוצאות התאונה ולהזעיק עזרה, דינו - מאסר שלוש שנים."

בהודאה בעבירה זו, לאחר תיקון כתב האישום, אישר המערער כי היה עליו לדעת כי בתאונה נפגעה הנהגת המעורבת, או בכך שהיתה עשויה להיפגע. העובדה כי הודה בכך שפגע בעוצמה ברכב שלפניו, ואף היה אמור להיות מודע לכך שנפגע רכב נוסף, מלמדת על מודעות לאפשרות פגיעה כאמור. למרבית המזל, לא נפגעה הנהגת המעורבת באורח משמעותי ומהתיעוד הרפואי עלה כי שוחררה מבית החולים בו ביום, לאחר בדיקות, אולם אין להתעלם מהמכאובים והחרדה שנגרמו לה, כמפורט בכתב האישום ובהצהרת הנפגעת, גם על רקע הריונה המתקדם, ומכך שנצרכה לאחר מכן לשמירת הריון.

טענות המערער כי נמלט ממקום התאונה בשל חשש מידי כי יבולע לו מהנהג שנשא אקדח, ראויות היו אולי להישמע בדוחק, אלמלא היה נוקט בצעדים שנועדו למעשה, להרחיקו ממעורבות בתאונה, באופן שלא תוטל עליו אשמה; על כך ניתן ללמוד מאי הדיווח למשטרה גם לאחר בריחתו לאיזור המרוחק מהתאונה, ולנוכח הניסיון הכוזב לטעון כי רכבו נגנב בזמן כלשהו לפני התאונה. עולה איפא, כי בראש מעייניו של המערער לא עמד הרצון להרחיק עצמו פיזית מהנהג נושא האקדח - טענה סתמית לכאורה, נוכח אי המחשת או השמעת איום מצידו של אותו אדם - אלא למעשה, ניסה לטשטש ולהעלים את מעורבותו שלו בנהיגת הרכב, ובנסיבות אלה, לא עומדת למערער קרבה לסייג הצורך, כפי שטען סניגורו. התייחסותו של המערער בדבריו בבית המשפט לכך שרישיון הרכב והביטוח על רכבו לא היו מוסדרים, מחזקת את המסקנה כי ביקש למלט עצמו מהסתבכות בחקירה הנוגעת לתאונה.

כפי שצוין על ידי בית משפט קמא, ביסוד עבירת ההפקרה עומדת חובתו של הנהג המעורב בתאונה לדאוג למי שנפגע בתאונה, ואף לכך כי רכבו יישאר במקום כדי לאפשר את חקירת נסיבות התאונה, ומי האחראי לה. המערער פגע בערכים של שמירה על גופו ובריאותו של הזולת, ובצורך לסייע לגורמי האכיפה, ולכך אף מתלווה פגיעה מוסרית ברורה. לכך יש לצרף את אחריותו של המערער לתאונה, ונסיבות הפגיעה בעוצמה ברכב שלפניו, חרף היווצרות הדרגתית של הפקק, מעידות על חוסר תשומת לב לדרך מצידו של המערער, ברף רשלנות גבוה.

ב"כ המערער, לגישתו, לא חלק **בבית משפט קמא** כפי שתואר, כי מתחם העונש הראוי, נע "ממאסר על תנאי עד שנת מאסר בפועל", ומשכך העונש שהוטל על המערער עומד ממילא בגדרי מתחם זה. [והשוו בענין מתחם העונש: רע"פ 7029/15 סארי צאנורי נ' מדינת ישראל, (24.11.2015)]. אכן, בגדרי המתחם יש לשקול את הודאת המערער, אולם עולה מתסקירי שירות המבחן כי המערער קיבל עליו אחריות מוגבלת בלבד, ושירות המבחן ממליץ על הטלת "ענישה מוחשית", ללא המלצה טיפולית. צודק ב"כ המערער כי יש ליתן משקל לקולא לחלופי הזמן, ולהגשת כתב האישום בשיהוי ממש ובלתי מוסבר, ואולם סקירת מעשיו של המערער בתקופה שחלפה מאז ביצוע העבירה, מעלה כי המערער לא חזר מדרכו הרעה, ונמצא בפניו עבריון תעבורה רצדיביסט, שריצה פעמיים עונשי מאסר בתקופה שחלפה

בגין עבירות חמורות של נהיגה בזמן פסילה, אי ציות לשוטר, ועבירות נוספות; עולה איפא, כי מעורבותו של המערער בעבירות שבפנינו, וההליכים השונים שהתקיימו בה בעת בתיק, לא היה בהם כדי להרתיע את המערער מלחזור לסורו פעם אחר פעם, באופן המלמד על התרשמות מוצדקת של שירות המבחן בדבר היאחזותו של המערער בעמדות "מבוצרות ונוקשות", המונעות מהלך טיפולי והפנמת העבירות. נוכח נסיבות אלה לא ראיתי מקום להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא ולהורות על קיצור המאסר או על ריצויו בדרך של עבודות שירות. בנוסף, אין מקום להורות על קיצור תקופת הפסילה, כאשר המערער מוכיח כי הוראות התעבורה וצווים שיפוטיים הנוגעים בכך, אינם נר לרגליו.

הערעור נדחה לפיכך.

המערער יתייצב לריצוי מאסרו בבית סוהר הדרים, ביום 25.7.21 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות וגזר הדין של בית משפט קמא.

על ב"כ המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טלפונים: 08-9787336, 08-9787377.

התנאים שנקבעו לעיכוב ביצוע עונש המאסר יעמדו בתוקפם עד להתייצבות המערער לריצוי עונשו.

ניתנה והודעה היום ו' תמוז תשפ"א, 16/06/2021 במעמד הנוכחים.

יורם צלקובניק, שופט עמית